

مقاله چیست؟

در لغت به معنای گفتار، مبحث، سخن، قول و فصلی از کتاب یا رساله آمده است و در فرهنگ معین یکی از معانی این کلمه را نوشته ای دانسته شده که درباره موضوعی نویسند.

بر اساس تعریف دایره المعارف بریتانیکا مقاله انشایی است که حجمی متوسط دارد و در مورد موضوعی معین بحث می کند. نویسنده باید حدود موضوع را رعایت کند و با رسایی و روشنی آن را توضیح دهد.

در بیان کوتاه، مقاله نوشته ای است که درباره موضوعی خاص با حجمی متوسط نوشته می شود. مقاله معمولاً در روزنامه و گاهنامه، و گاه در کتاب جای می گیرد. به مجموعه گفتارهای صوفیان در مجالس خود نیز مقاله می گفته اند. همانند مقالات شمس تبریزی.

شرایط مقاله نویسی

۱- احاطه به موضوع مقاله .

۲- صداقت و حسن نیت

۳- در نظر گرفتن مصلحت های جامعه، و نه منافع فرد یا گروه خاص .

۴- گشودن گرهی از گره های علمی، اجتماعی، و ... از طریق گزینش موضوعاتی که طرح آنها در جامعه موثر است.

مقاله علمی چیست ؟

یک مقاله ی علمی گزارش نوشته شده و انتشار یافته ای است که نتایج تحقیقات و پژوهش های اصلی جدید در حوزه تخصصی خاصی را تشریح می نماید. مقاله علمی شرایطی دارد .

مقاله می بایست به روش اصلی و حقیقی نگارش و ویرایش شود و با رعایت اصول اخلاق علمی، و در نظر گرفتن مطالعات پیشین تهیه شود. مخاطب اصلی مقالات علمی، متخصصین رشته تخصصی هستند که در زمینه کاری موضوع تحقیق کار می نمایند.

هدف از نگارش مقالات علمی

هدف از نگارش این مقالات به طور کلی انتشار نتایج تحقیقات و پژوهش های نویسنده ی مقاله و به اشتراک گذاری و توسعه تحقیقات به کمک سایر دانشمندان و محققانی است که در حوزه تخصصی مشترک با نویسنده در حال فعالیت هستند.

در واقع انتشار نتایج یک پژوهش علمی باعث تکمیل شدن سیر تکاملی یک مسئله علمی می شود؛ به این صورت که محققان بعدی، تحقیقات خود را بر پایه ی داده های تحقیقات پیشین تکمیل می سازند. به این منظور اهداف مقالات منتشر شده بایستی آگاه سازی مخاطبان و حل یک مسئله علمی جدید باشد و نویسنده مقاله را تنها براساس جذب مخاطب و جلب نظر ویراستاران یک مجله علمی معتبر پایه گذاری نکرده باشد. مقالات بایستی دارای سطح بالایی از خوانایی باشند تا برای خواننده به آسانی قابل فهم گردند.

مخاطب مقالات علمی

مخاطبین مقالات علمی دو دسته هستند:

گروه اول: داوران و ویراستاران مجله هدف برای به چاپ رساندن مقاله که در رابطه با میزان شایستگی مقاله برای چاپ شدن در مجله تصمیم خواهند گرفت.

گروه دوم: مخاطبان مجله منتشر کننده مقاله که ممکن است دارای آگاهی بیشتر یا کمتر نسبت به موضوع مورد بحث مقاله باشند.

ساختار مقاله :

الف-چکیده ب- مقدمه پ- روش تحقیق ت- تجزیه و تحلیل ث- نتیجه‌گیری

چکیده : در قسمت چکیده محقق به بیان کلی مسئله مد نظر و روشی که قصد دارد مسئله را به واسطه آن مورد آزمایش قرار دهد، می‌پردازد.

مقدمه : در این قسمت نویسنده سعی می‌کند انگیزه خود را از بررسی موضوع مقاله با مخاطب در میان بگذارد و خواننده را برای مطالعه ساختار اصلی متن آماده سازد.

روش تحقیق: بخش روش تحقیق اطلاعات کافی را از جزئیات کارهایی که در طول آزمایش انجام گرفته شده است، در اختیار دانشمندان و محققان بعدی قرار می‌دهد تا در صورت لزوم آن‌ها بتوانند آزمایشات را بازسازی کنند.

تجزیه و تحلیل: در این مرحله نویسنده‌ی تحقیق نتایج حاصل از تحقیق را به ترتیب زمانی در اختیار خواننده قرار می‌دهد، تا خواننده بتواند به تنهایی و به دور از تفسیرهایی که در بخش نتیجه‌گیری در اختیار او قرار داده خواهد شد، نتایج را برای خود تفسیر کند.

نتیجه‌گیری: نتایج حاصل از تحقیقات به طور جامع و خلاصه در اختیار خواننده قرار داده می‌شود و این نتایج به انگیزه فرد برای تحقیق بر روی موضوع اصلی ربط داده می‌شود.

انواع مقاله

۱-مقالات ISI (Institute for Scientific Information)

این موسسه، در سال ۱۹۶۰ توسط یوجین گارفیلد تأسیس و در سال ۱۹۹۲ توسط موسسه علمی تامسون خریداری شد و در حال حاضر نیز با نام Thomson Scientific شناخته می‌شود ISI. که با تکیه بر دانش مجرب‌ترین اساتید علمی در علوم مختلف، قصد دارد امتیاز علمی مقالات منتشرشده در مجلات مختلف را مشخص نموده تا محققین و پژوهشگران بتوانند جهت پیشبرد هر چه بهتر و سریع‌تر اهداف علمی خود از آن‌ها بهره گرفته و نتایج صحیح و قابل استناد دیگر پژوهشگران را به‌درستی در مقالات علمی خود مورد استفاده قرار دهند و به

نتایج مطلوب موردنظر خود برسند. از این رو این موسسه نقش بسیار مهم و تأثیرگذاری در ارتقاء سطوح علمی مختلف در دنیای امروز دارد تا جایی که پژوهشگران تلاش می‌کنند به منظور اعتبار بخشیدن به دستاوردهای علمی خود، آن‌ها را در مجلاتی به چاپ برسانند که دارای رتبه برتر از ISI می‌باشند.

ISI پایگاه داده‌ای جامع از مهم‌ترین و معتبرترین مقالات علمی و مجلات چاپ شده در سراسر دنیا هست که تمامی اطلاعات و محتوای مربوط به آن‌ها را در خود جای داده است. این اطلاعات شامل داده‌های وسیعی از علوم مختلف در مقالات چاپ شده از هزاران دانشگاه معتبر است. امکان دسترسی به این منبع بزرگ علمی از طریق سرویس ISI's Web of Science فراهم گردیده و همچنین این امکان را به پژوهشگران می‌دهد که متوجه اعتبار علمی مقالات شوند و تعداد ارجاعات به مقاله را مشاهده کنند.

با توجه به تغییر و به‌روزرسانی تمامی حوزه‌های مرتبط با علم توسط پژوهشگران و دانشمندان، ISI یک‌بار در هر سال کلیه منابع علمی مورد تأیید خود را مورد بازبینی قرار داده و مجلاتی را که از استانداردهای این موسسه عدول کرده‌اند، از بانک اطلاعاتی خود خارج می‌نماید.

هر ساله حدود ۲۰۰۰ مجله جدید طبق استانداردهای ISI مورد بررسی و ارزیابی قرار می‌گیرد و تنها حدود ۱۰ درصد آن به بانک اطلاعاتی اضافه می‌شود. هر مجله علمی قبل از انتخاب شدن و افزوده شدن به بانک اطلاعاتی ISI مراحل ارزیابی را پشت سر می‌گذارد. یکی از مواردی که مورد بررسی قرار می‌گیرد رعایت کردن استانداردهای موسسه ISI است. از جمله مواردی که در این ارزیابی مورد توجه قرار می‌گیرد این است که باید چکیده، عنوان مقالات و کلمات کلیدی به زبان انگلیسی باشد.

۲- مقالات ISC (Islamic World Science Citation Center)

از آن جایی که ارتقاء سطح علم و دانش و انتشار آن یکی از مهم‌ترین ارزش‌های یک جامعه اسلامی هست، کشور ایران نیز به عنوان قطب علمی برتر جهان اسلام اقدام به تأسیس مجموعه‌ای نمود تا بتواند در راستای پیشبرد اهداف علمی جامعه بین‌المللی نقش به‌سزایی را داشته باشد.

چاپ مقاله در نشریات داخلی نسبت به ISC روند طولانی‌تری دارد. در ISC با معرفی بیش از ۸۰۰ مجله، روند چاپ مقاله کوتاه‌تر است. از جمله مزایای مقالات ISC هزینه‌ی پایین‌تر آن است.

۳- مقالات علمی - پژوهشی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

هدف اصلی در مقاله علمی-پژوهشی جستجوی حقایق و کشف بخشی از معارف و نشر آن در میان افراد، به قصد حل مشکل و یا بیان اندیشه‌ای جدید در موضوعی از موضوع‌های علمی روز دنیا هست. چگونگی انجام این روش به‌صورت مطالعه‌ای نظام‌مند، برای یافتن روابط اجتماعی میان پدیده‌های طبیعی است.

یکی از ویژگی‌های مهم این نوع از مقالات، اصالت و ابداع هست که پژوهشگران این حوزه باید توجه ویژه به آن داشته باشند به این معنا که موضوع انتخابی آن‌ها برای اولین بار انتخاب‌شده باشد یا به عبارت بهتر موضوع انتخابی آن‌ها طرحی نوین در حوزه علمی موردنظر ارائه دهد. این موضوع می‌تواند زمینه‌ساز موضوعات تحقیقاتی جدید در آینده شود و به این دلیل اصیل نامیده می‌شود.

هدف از این نوع مقاله کاربردها، روش‌ها و مفاهیم و مشاهدات جدید در زمینه علمی باهدف پیشبرد مرزهای علم و فناوری است و به همین سبب به آن، مقاله علمی پژوهشی گفته می‌شود. گاهی ممکن است موضوع موردبررسی پژوهشگر نو و تازه نباشد اما با نگاهی نو و با ایجاد یک استدلال جدید همراه باشد که این خود نمونه دیگری از ارائه طرحی نوین است.

۴- مقالات علمی - ترویجی

مقالاتی که به ترویج یکی از رشته‌های علوم می‌پردازد و هدف آن بالابردن سطح دانش خواننده هست و سعی دارد او را با موضوعات جدید علمی آشنا سازد. اصولاً این نوع از مقالات هدفی جز آشناسازی ندارند و می‌توانند ترجمه و یا یک تألیف باشند.

دستاوردهای علمی، فنی و حرفه‌ای آموزنده و جالب را به زبانی ساده برای افراد دارای تحصیلات دانشگاهی، دانش آموزان سال‌های بالای دبیرستان‌ها، صنعتگران، مخترعین، مبتکرین و افراد دارای تحصیلات غیرکلاسیک ارائه می‌دهند.

یک مقاله علمی ترویجی یا مرور ادبیات، اطلاعات منتشرشده در حوزه یک موضوع به‌خصوص در یک محدوده زمانی را مورد بحث و بررسی قرار می‌دهد. مقاله علمی ترویجی می‌تواند خلاصه‌ای از مقالات علمی و منابع موجود باشد اما معمولاً سازمان‌دهی خاص خود را دارد و خلاصه و استنتاج‌ها را ترکیب می‌کند و اطلاعات را در ساختاری نو ارائه می‌دهد. این مقالات بر پایه جابه‌جایی، تلفیق و ترکیب دانش موجود تهیه می‌شوند و معمولاً به روشن شدن زوایای مسئله‌ای کمک می‌نمایند، از این‌گونه مقالات می‌توان به مقالات مروری، تدوینی، ترجمه‌ای، تحلیلی اشاره کرد. به لحاظ ارزش علمی در بین این دسته از مقالات، مقاله‌های تحلیلی ارزش و اعتبار بالاتری دارند.

۵- مقالات کنفرانسی (Proceeding)

مقالات کنفرانسی به مقالاتی گفته می‌شود که در کنفرانس‌ها ارائه می‌شوند.

این قبیل مقالات یک مقاله تحقیقی پژوهشی است که عموماً توسط یک یا چند نفر گردآوری می‌شود و همه‌ی مقالات تا حد امکان در کنفرانس‌ها پذیرفته می‌شود.